

עין משפט
גר מצוה

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

מסורת הש"ס

כ"א מ"י פ"ו משלם
טק ממון הלכה ד'
כ"ב ב"י מ"י שם הלכה ג'
כ"ג ד"י מ"י שם הלכה ו'
וע"ש מ"מ:

טעמא דהניקין (גיטין דף נ"ג: ושם) אכל כחן דשלא בשביל היתומים ממנין אותו דטוב היה להם שלא היה להם אפוטרופוס אלא בשביל תקנת העולם ממנין אותו כדי שישמור השור שלא יגח אי אמת דמשלם ממנעי ולא עבדי ובירושמי בהקטין אמר אמיתא דר' יוחנן כרבנן בתמיה אפילו יסבור כאנא שאלו דלמור מיתבו ב"ד ישבע בני יהוא בר אינש למיבד וזוי בנין דמתקרי מהימן כלומר לא ימנע בשביל כך אם יהיה זקוק לפצוע אם ישפט דשמת הוא שנחשב נכף לנאמן כשכ"ד ממנין אותו אכל גבי שור אין נחשב לנאמן בשביל מני זה שאין זה בשביל תקנת היתומים אלא בשביל שלא יזיק לעולם ואין נחשב אלא כשומר בעלמא ששומר השור שלא יזיק ודרכי יוסי ב"ה כאנא שאלו אפילו יסבור כרבנן אדם מנדיח עגמו מן השבועה ואין אדם מנדיח עגמו מן התשלומין כלומר בשביל השבועה יהיה נמנע שלעולם כריך לישבע שלא עיבד כלום משלם ונראה דאפילו נאנדי דבר משל יתומים שלא ישבע שלא פשע שאם קן יהיו נמנעים אכל כזה אין חושש אם יש עדים או אם מודה (א) הוא בעגמו שפסע לא ימנע אם מוקיין אותו לשלם: **א"י** בתם ששיבא. ובי"ט דלשמעי' דמעמידין אפוטרופוס לתם א"כ ה"ל למתני ר' יעקב מחייב וחו לא ומדנקט ח"נ משמע דאליטריך דלא נימא נוק משלם:

ממנעי ולא עבדי. אפוטרופוס: מעליין אפוטרופוס. שלא שמרה כראוי: וחורין ונפרעין מן היתומים מן היתומים לבי גדלי ומעמידים להן אפוטרופין לתם לגבות מגופו תנאי היא דתנאי שור שנתחרשו בעליו ושנשחטו בעליו ושהלכו בעליו למדינת הים יהודה בן נקוסא אמר סומכוס הרי הוא בתמותו עד שיעידו בו בפני הבעלים וחכ"א מעמידין להן אפוטרופין ומעידין בהן בפני אפוטרופין נתפקה החרש נשחפה השוטה והגריל הקטן ובאו בעליו ממדינת הים יהודה בן נקוסא אמר סומכוס חזר לתמותו עד שיעידו בו בפני בעלים רבי יוסי אמר הרי הוא בחזקתו **א"י** אמרו מאי הרי הוא בתמותו דקאמר סומכוס אילמא דלא מייעד כלל הא מדקתני סיפא חזר לתמותו מכלל דאייעד אלא מאי הרי הוא בתמותו הרי הוא בתמימותו דלא מחסרין ליה אלמא אין מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מגופו והכמים אומרים מעמידין להן אפוטרופוס ומעידין להן בפני אפוטרופוס אלמא מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מגופו וסיפא במאי קמיפלגי רשות משנה איכא בינייהו סומכוס סבר רשות משנה ור' יוסי סבר רשות אינה משנה ת"ר שור חרש שוטה וקטן שנגח רבי יעקב משלם ח"נ ר' יעקב מאי עבידתיה אלא אימא רבי יעקב אומר משלם ח"נ במאי עסקינן אי בתם פשיטא דכ"ע נמי ח"נ הוא דמשלם ואי במועד אי דעבדי ליה שמירה כלל לא בעי לשלומי ואי דלא עבדי ליה שמירה כוליה נוק בעי שלומי אמר רבא לעולם במועד והכא במאי עסקינן דעבדי שמירה פחותה ולא עבדי ליה שמירה מעולה ורבי יעקב סבר לה כרבי יהודה דאמר צד תמות במקומה עומדת וסבר לה כרבי יהודה דאמר מועד סגי ליה בשמירה פחותה וסבר לה כרבנן דאמרי מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מגופו א"ל אביי ולא פליגי והתניא שור של חרש שוטה וקטן שנגח ר' יהודה מחייב ור' יעקב אומר ח"נ הוא דמשלם אמר רבה בר עולא מה שמחייב ר' יהודה פירש ר' יעקב ולאביי דאמר פליגי במאי פליגי אמר לך הב"ע במועד ולא נטריה כלל ר' יעקב סבר לה כר' יהודה כהדא דאילו ר' יהודה סבר צד תמות במקומה עומדת ופליגי עליה כהדא סבר כר' יהודה כהדא דאילו ר' יהודה סבר צד תמות במקומה עומדת ופליגי עליה כהדא דאילו רבי יהודה סבר מעמידין להן אפוטרופוס לתם לגבות מגופו ור' יעקב סבר אין מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מגופו אלא פלגא דמועד אמר ליה רב אחא בר אבבי לרבינא בשלמא לאביי דאמר פליגי שפיר אלא לרבא דאמר לא פליגי אדמוקי לה במועד נוקמא בתם **א"י**

ממנעי ולא עבדי. אפוטרופוס: מעליין אפוטרופוס. שלא שמרה כראוי: וחורין ונפרעין מן היתומים מן היתומים לבי גדלי ומעמידים להן אפוטרופין לתם לגבות מגופו תנאי היא דתנאי שור שנתחרשו בעליו ושנשחטו בעליו ושהלכו בעליו למדינת הים יהודה בן נקוסא אמר סומכוס הרי הוא בתמותו עד שיעידו בו בפני הבעלים וחכ"א מעמידין להן אפוטרופין ומעידין בהן בפני אפוטרופין נתפקה החרש נשחפה השוטה והגריל הקטן ובאו בעליו ממדינת הים יהודה בן נקוסא אמר סומכוס חזר לתמותו עד שיעידו בו בפני בעלים רבי יוסי אמר הרי הוא בחזקתו **א"י** אמרו מאי הרי הוא בתמותו דקאמר סומכוס אילמא דלא מייעד כלל הא מדקתני סיפא חזר לתמותו מכלל דאייעד אלא מאי הרי הוא בתמותו הרי הוא בתמימותו דלא מחסרין ליה אלמא אין מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מגופו והכמים אומרים מעמידין להן אפוטרופוס ומעידין להן בפני אפוטרופוס אלמא מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מגופו וסיפא במאי קמיפלגי רשות משנה איכא בינייהו סומכוס סבר רשות משנה ור' יוסי סבר רשות אינה משנה ת"ר שור חרש שוטה וקטן שנגח רבי יעקב משלם ח"נ ר' יעקב מאי עבידתיה אלא אימא רבי יעקב אומר משלם ח"נ במאי עסקינן אי בתם פשיטא דכ"ע נמי ח"נ הוא דמשלם ואי במועד אי דעבדי ליה שמירה כלל לא בעי לשלומי ואי דלא עבדי ליה שמירה כוליה נוק בעי שלומי אמר רבא לעולם במועד והכא במאי עסקינן דעבדי שמירה פחותה ולא עבדי ליה שמירה מעולה ורבי יעקב סבר לה כרבי יהודה דאמר צד תמות במקומה עומדת וסבר לה כרבי יהודה דאמר מועד סגי ליה בשמירה פחותה וסבר לה כרבנן דאמרי מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מגופו א"ל אביי ולא פליגי והתניא שור של חרש שוטה וקטן שנגח ר' יהודה מחייב ור' יעקב אומר ח"נ הוא דמשלם אמר רבה בר עולא מה שמחייב ר' יהודה פירש ר' יעקב ולאביי דאמר פליגי במאי פליגי אמר לך הב"ע במועד ולא נטריה כלל ר' יעקב סבר לה כר' יהודה כהדא דאילו ר' יהודה סבר צד תמות במקומה עומדת ופליגי עליה כהדא סבר כר' יהודה כהדא דאילו רבי יהודה סבר מעמידין להן אפוטרופוס לתם לגבות מגופו ור' יעקב סבר אין מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מגופו אלא פלגא דמועד אמר ליה רב אחא בר אבבי לרבינא בשלמא לאביי דאמר פליגי שפיר אלא לרבא דאמר לא פליגי אדמוקי לה במועד נוקמא בתם **א"י**

(א) ג"ל אמרי יעביד.
(ב) לקמן מ"א: (ג) ג"ל ית.
לקמן מה: (ד) כמ"ל: דהא
שמעינן.

הגרות הב"ח

(א) תובי ד"ה דאי אמת
וכי' או אם יודע הוא
בעגמו שפסע:

ולא משלם אלא פלגא דמועד. ורבא לא בעי לשנויי הכי מדלא קתני ר' יהודה אומר חייב ג"ש ור' יעקב אומר ח"נ ועוד דמשמע ליה לרבא דכיון דלא נטריה כלל ה"ל למתני אין משלם אלא ח"נ נוק שזהו החדוש ומדקאמר משלם ח"נ משמע דקמ"ל דמשלם אפילו ח"נ אכל השתא דנטריה שמירה פחותה חידוש הוא דקמ"ל דמשלם אפילו ח"נ ועוד דמשמע ליה ח"נ מגופו כקמס ח"נ דנכל מקום: **אדמוקי** זה במועד ד'וקביה בתם. חימה דמעיקרא הוא פריך אי נהם פשיטא ולא היה בני למימר דאחא לאשמעינן דמעמידין אפוטרופוס לתם כדפי' לעיל דאם כן ה"ל למימר רבי יעקב מחייב והשתא פריך לאוקמיה בתם וי"ל דהשתא דאסיק אדעמיה דאמר צד תמות במקומה עומדת לא מני למתני רבי יעקב מחייב דאליטריך להוסיף ח"נ לאשמעינן דמעמידין אפוטרופוס לתם ואי הוה מני מחייב הוה מוקמינן לה במועד אכל חס פטור דאין מעמידין אפוטרופוס לתם ואליטריך לאשמעינן דמועד משלם ג"ש לאפוקי ממ"ד צד תמות במקומה עומדת אכל מעיקרא דלא היה אסיק אדעמיה צד תמות כי פריך שפיר אי נהם פשיטא דאי לאשמעינן מעמידין אפוטרופוס לתם אתא למני מחייב והוה מוקמינן ליה בתם דלמועד לא אליטריך: שור אפוטרופוס לתם דלשמעינן (ז) ליה בתמינתא כתייבא דלמור אין מעמידין הלכך ע"כ קמייבא נמי דמועד: אלא לרבא דאמר לא פליגי. ואית ליה לר' יעקב מעמידין אפוטרופוס לתם: אדמוקי לר' יעקב קמייבא נמי דמועד ולא נטריה כלל ומשלם ח"נ: לקמייבא במועד לוקמא בתם: **א"י**